Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра історії, археології та методики викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради
_____ Дар'я МАЛЬЧИКОВА
« 22 » жовтня 2026 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти
Захист кваліфікаційної роботи

Галузь знань: А Освіта
Спеціальність: А4 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)
Предметна спеціальність: А4.03 Історія та громадянська освіта
Освітньо-професійна програма: Середня освіта (історія та громадянська освіта)
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Форма навчання: денна, заочна

ПОГОДЖЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету педагогіки, психології
та соціальної роботи
Голова НМР
_____Тетяна Швець
«19» жовтня 2026 р., протокол №2

Івано-Франківськ, 2026 р.

Затверджено на засіданні кафедри
історії, археології та методики викладання
Протокол № 4 від 05 жовтня 2026 р.

Завідувачка _____ Наталя КУЗОВОВА
(Підпис)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Атестація здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (історія та громадянська освіта)» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Атестація є завершальним етапом підготовки фахівця та має на меті встановлення відповідності засвоєних здобувачами компетентностей та результатів навчання вимогам стандартам вищої освіти та Освітньо-професійної програми (ОПП).

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра покликані підтвердити здатність здобувача самостійно розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі педагогічної науки та практики викладання історії й громадянської освіти, застосовуючи сучасні методологічні підходи, інноваційні освітні технології та дотримуючись непорушних принципів академічної доброчесності.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права та обов’язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність). **ЗК 2.** Здатність до міжособистісної взаємодії, роботі в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (професійна компетентність).

	ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність та мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).
	ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).
	ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність)
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	**ФК 1.** Здатність навчати учнів історії, моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.
	ФК 2. Здатність формувати та розвивати ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей.
	ФК 3. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики та технології навчання, виховання і розвитку учнів.
	ФК 4. Здатність розвивати в учнів критичне мислення.
	ФК 5. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентністного підходу.
	ФК 6. Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.
	ФК 7. Знати історичні факти, що відображують історію Південної України та методику її викладання; уміти вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам‘яток.

ФК 8. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації.

ФК 9. Здатність мати стійкі переконання щодо важливості інтелектуального сумління, бути чесним в професійній діяльності, уникати симуляцій, плагіату й інших виявів не доброчесності.

ФК 10. Здатність до безперервного професійного розвитку

Програмні результати навчання

ПРН 1. Визначати предметний зміст та послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; формувати в учнів уявлення про історію на підставі сучасних наукових досягнень.

ПРН 2. Розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування у позанавчальній діяльності.

ПРН 3. Добирати доцільні форми, методи і засоби навчання, відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів; застосовувати інноваційні технології навчання історії; упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, інтегрованого навчання, виховання та розвитку учнів.

ПРН 4. Формувати в учнів уміння аналізувати, обґрунтовувати, доводити власну думку, ставити запитання, висувати власні припущення, розрізняти факти і здогади, узагальнювати інформацію; застосовувати технологію критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії; розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції.

ПРН 5. Оцінювати результати навчання учнів та здійснювати їх моніторинг на засадах компетентністного підходу.

ПРН 6. Формувати ціннісні ставлення в учнів у процесі їхнього навчання, виховання та розвитку.

ПРН 7. Формувати в учнів знання про історичні факти, що відображують історію Південної України, стійкі переконання про необхідність збереження історико-культурних пам‘яток.

ПРН 8. Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід’ємної складової історії України, дотримуватись демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку України та світу.

ПРН 9. Знати форми та напрями особистісного професійного розвитку, професійні права, мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, дотримуватись принципів академічної доброчесності.

ПРН 10. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання; інтегрувати інновації у власну педагогічну практику; планувати власний професійний розвиток.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Організація підготовки та проведення атестації здобувачів вищої освіти регулюється чинним законодавством України та нормативно-правовою базою Херсонського державного університету:

Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про академічну доброчесність»;

Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) у Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д у новій редакції наказу від 30.09.2026 № 552-Д);

Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 30.09.2026 № 550-Д);

Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету (затверджено наказом ректора ХДУ від 02.09.2026 № 426-Д);

Порядок запобігання академічному плагіату в навчальних і наукових роботах здобувачів вищої освіти ХДУ (затверджено наказом ректора ХДУ від 30.04.2025 № 219-Д);

Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 07.09.2020 № 802-Д).

Інституційний регламент використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 27.05.2025 № 266-Д).

3. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ

3.1. Обсяг, структура та мова виконання роботи

Згідно з Положенням про кваліфікаційну роботу (проєкт) (нова ред. від 30.09.2026 № 552-Д) кваліфікаційна робота магістра має відповідати наступним обов'язковим параметрам:

Обсяг основного тексту: не менше 40 сторінок друкованого тексту формату А4 (без урахування додатка та списку використаних джерел).

Структура роботи: титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень (за потреби), вступ, основна частина (не менше 2–3 розділів із підрозділами), висновки, список використаних джерел, додатки.

Джерельна база: список має містити не менше 40 найменувань, включаючи фахові вітчизняні та зарубіжні наукові публікації, а також джерела з цифрових баз даних та веб-ресурсів.

Мова виконання: кваліфікаційна робота виконується державною (українською) мовою.

3.2. Перевірка на унікальність та дотримання академічної доброчесності

Відповідно до Порядку запобігання академічному плагіату (2026) та Положення про академічну доброчесність (2026) усі кваліфікаційні роботи підлягають обов'язковій технічній перевірці на унікальність та експертній оцінці.

Попередній передзахист та перевірка. Здобувач готує та подає помічнику декана з якості освіти повний примірник роботи та скорочений примірник (без вилучених таблиць, списку джерел та титулу) для технічної перевірки в Науковій бібліотеці ХДУ.

Експертний висновок. Експертна комісія кафедри аналізує звіт подібності, згенерований антиплагіатною системою, та складає Експертний висновок щодо відсутності або наявності академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації.

Наслідки недоброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є імперативною умовою допуску роботи до захисту. У разі виявлення плагіату чи фальсифікацій робота відхиляється, а здобувач підлягає притягненню до відповідальності (включно з відрахуванням з університету відповідно до п. 7.5 Положення про академічну доброчесність (2026)).

3.3. Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ)

Застосування генеративних платформ штучного інтелекту під час підготовки кваліфікаційної роботи унормовано п. 6.2 Положення про академічну доброчесність (2026) та Інституційним регламентом використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті ХДУ (2025).

Академічна прозорість. Використання сервісів ШІ дозволяється виключно як допоміжний інструмент (для пошуку ідей, коректури стилю чи первинного аналізу даних) за умови обов'язкового зазначення про це у вступі та коректного маркування відповідних матеріалів.

Заборона академічного обману. Приховане використання ШІ, подання згенерованого ШІ тексту, коду чи графічних матеріалів як результату власної

дослідної праці прямо кваліфікується як академічний обман, несамостійне виконання та академічний плагіат і тягне за собою відмову в допуску до захисту.

3.4. Підписання КЕП та оприлюднення в репозитарії (eKhSUIR)

Згідно з п. 8.11 та п. 10 Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) (нова ред. від 30.09.2026 № 552-Д) встановлено наступний процедурний регламент:

Вимога КЕП та терміни. Не пізніше ніж за 3 робочі дні до запланованого дня захисту кваліфікаційна робота, підписана кваліфікованим електронним підписом (КЕП) здобувача, оприлюднюється у відкритому Інституційному репозитарії ХДУ (eKhSUIR).

Умова допуску. Контроль допуску здобувача до атестації здійснюється за 3 робочі дні до захисту. Безпосередній захист є неможливим без підтвердженого факту оприлюднення роботи з КЕП у репозитарії.

4. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінювання результатів захисту кваліфікаційної роботи здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання (2026):

Оцінка за шкалою ECTS	**За 100-бальною системою**	**Оцінка за національною шкалою**
A	90 – 100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	74-81	
D	64-73	Задовільно
E	60-63	
FX	35-59	Незадовільно
F	1-34	Незадовільно

4.1. Структура розподілу балів

Підсумкова оцінка за захист кваліфікаційної роботи (максимум 100 балів) складається з трьох оцінювальних блоків відповідно до Таблиці 4 Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) (нова ред. від 30.09.2026 № 552-Д).

№	Показники та критерії оцінювання	Макс. бал
	ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ РОБОТИ	**50 балів**
1	Аргументація актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності	5 балів
2	Достатність використання вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, Web-ресурсів	5 балів
3	Необхідність і достатність емпіричних даних для розв’язання визначених завдань	5 балів
4	Обґрунтованість методики дослідження та наукових методів пізнання	5 балів
5	Обґрунтованість аналізу, логічність та інтерпретація отриманих результатів	5 балів
6	Відповідність підсумкових висновків поставленим завданням дослідження	5 балів
7	Аргументованість рекомендацій і пропозицій практичного характеру	5 балів
8	Наявність зв’язку з науковими програмами, планами, кафедральними темами	5 балів
9	Відповідність структури роботи обраній темі, грамотність та витриманість стилю	5 балів
10	Якість оформлення роботи відповідно до вимог ДСТУ та Положення № 552-Д	5 балів
	ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ	**50 балів**
11	Лаконічність, логічність та вільне володіння матеріалом у виступі здобувача	15 балів
12	Якість демонстраційного/презентаційного матеріалу (мультимедійна презентація)	10 балів
13	Глибина, вичерпність і точність відповідей на запитання членів ЕК	15 балів
14	Уміння вести наукову полеміку, аргументувати власну позицію під час захисту	10 балів

	ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	Умова допуску
15	Самостійність і планомірний, систематичний характер роботи здобувача над темою	Обов'язково
16	Своєчасність підготовки роботи до захисту та подання КЕП у репозитарій	Обов'язково
17	Дотримання норм академічної доброчесності та Політики використання ШІ	Обов'язково
	ПІДСУМКОВИЙ МАКСИМАЛЬНИЙ БАЛ	**100 балів**

5. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ (АПЕЛЯЦІЇ) РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ

Право здобувача вищої освіти на оскарження процедури проведення та результатів оцінювання підсумкової атестації регламентується Порядком оскарження (від 07.09.2020 № 802-Д) та розділом 13 Положення про академічну доброчесність (2026).

Терміни подання заяви. У разі незгоди з виставленою оцінкою або порушення процедури захисту здобувач має право подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів захисту.

Подання в дистанційному режимі. В умовах змішаного або дистанційного навчання апеляційна заява, підписана Електронним цифровим підписом (ЕЦП / КЕП) здобувача, надсилається на корпоративну адресу заступника декана з навчальної роботи.

Розгляд апеляційною комісією. Для розгляду апеляції наказом ректора (розпорядженням проректора) утворюється Апеляційна комісія у складі не менше 4 осіб (включаючи представників студентського самоврядування). Засідання проводиться протягом 3 робочих днів.

Прийняття рішення. За результатами розгляду комісія ухвалює остаточне рішення: залишити попередню оцінку без змін або змінити оцінку на нову з оформленням відповідного протоколу. Рішення Апеляційної комісії є остаточним і подальшому оскарженню не підлягає.

6. ТИПОВІ НЕДОЛІКИ ТА ТЕХНІЧНІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБІТ

Під час підготовки кваліфікаційної роботи здобувачам слід уникати типових структурних, змістових та оформлювальних недоліків, що призводять до зниження підсумкового бала:

- недоліки оформлення: невідповідність берегів сторінки, некоректні відступи, помилки у бібліографічному описі джерел;
- змістові та структурні хиби: поверхневий вступ, відсутність зв'язку між метою і висновками роботи, відсутність аналізу останніх наукових публікацій за останні 3–5 років, неповна джерельна база, неефективне використання методологічного інструментарію;
- хиби публічного захисту: перевищення регламенту виступу (понад 10 хвилин), відсутність чітких відповідей на критичні зауваження рецензента, зачитання доповіді з аркуша без візуального контакту з комісією, неналежне оформлення слайдів презентації.

Оцінювання кваліфікаційної роботи (проєкту) щодо критерію етичного аспекту та дотримання норм академічної доброчесності регламентується Порядком виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Оцінка здобувача за кваліфікаційну роботу (проєкт) формується на основі оцінки наукового керівника, рецензента та захисту, що регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (з наступними змінами та доповненнями).
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (з наступними змінами та доповненнями).

3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-IX.
4. Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) у Херсонському державному університеті (затверджено наказом ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д у новій редакції наказу від 30.09.2026 № 552-Д).
5. Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ХДУ від 30.09.2026 № 550-Д).
6. Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету (затверджено наказом ректора ХДУ від 02.09.2026 № 426-Д).
7. Порядок запобігання академічному плагіату в навчальних і наукових роботах здобувачів вищої освіти ХДУ (затверджено наказом ректора ХДУ від 30.04.2025 № 219-Д).
8. Інституційний регламент використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 27.05.2025 № 266-Д).
9. Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті. Івано-Франківськ, 2023.
10. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затверджено наказом Мінекономіки від 23.12.2020 № 2736, у новій редакції МОН України від 29.08.2024 № 1225).
11. Про затвердження концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти. Наказ МОН України від 30.07.2024 № 1072.
12. Штучний інтелект у закладах вищої освіти: рекомендації для викладачів, студентів і працівників ЗВО / МОН України, Мінцифри. Київ, 2024. 24 с.

13. Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
14. Водотика С. Г., Менделенко В. В., Волосевич І. І., Савенок Л. А. Писемна давня історія Херсонщини. Кочовий світ Херсонщини : навчально-методичний посібник. Херсон : ФОП Вишемирський В. С., 2021. 166 с.

Допоміжна література

1. Батенко Г. В. Повстання 1929 року в Палестині: релігія, економіка, політика у викладанні історії. *Актуальні проблеми історичної освіти*. Херсон : Вид-во ХДУ, 2021. С. 5–7.
2. Бойков Ю. А. Теоретичні аспекти розгляду понять «держава» і «народ» при викладанні історико-правових дисциплін. *Актуальні проблеми історичної освіти*. Херсон : Вид-во ХДУ, 2021. С. 13–17.
3. Головко В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 592 с.
4. Даниленко В. М. та ін. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 544 с.
5. Єфіменко Г. Г. та ін. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 620 с.
6. Заборонити рашизм / за заг. ред. В. Піскун. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 252 с.
7. Кузовова Н. М. Голодомор 1932–1933 років на Херсонщині : монографія. Суми : Університетська книга, 2023. 372 с.
8. Кузовова Н. М. Голодомор 1932–1933 років на уроках історії: методика вибору джерел та протидії фейкам. *Актуальні проблеми історичної освіти*. Херсон : Вид-во ХДУ, 2021. С. 13–17.

9. Літопис цивільного спротиву Херсона у вимірах повномасштабної агресії росії проти України у 2022 році / упоряд. О. В. Черемісін. Суми : Університетська книга, 2023. 482 с.
10. Херсон 2022: з Україною в серці / упоряд.: Г. М. Михайленко, О. В. Черемісін. Херсон : Університетська книга, 2024. 306 с.
11. Gómez Carrasco, C. J., Monteagudo Fernández, J., & Moreno Vera, J. R. (2023). *Teaching history to face the world today: Socially-conscious approaches, activity proposals and historical thinking competencies*. Peter Lang International Academic Publishers. 270 p.
12. Gómez, C. (2023). *Re-imagining the teaching of European history: promoting civic education and historical consciousness*. Taylor & Francis. 247 p.

Інтернет-джерела

1. Офіційний вебпортал Міністерства освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/
2. Інституційний репозитарій Херсонського державного університету (eKhSUIR). URL: https://ekhsuir.kspu.edu/
3. Корпоративний електронний сервіс ХДУ (KSU24). URL: https://ksu24.kspu.edu/
4. Платформа дистанційного навчання ХДУ (KSU Online). URL: https://ksuonline.kspu.edu/
5. Офіційний вебсайт Інституту історії України НАН України. URL: http://history.org.ua/uk
6. Офіційний вебпортал Державної архівної служби України. URL: https://archives.gov.ua/
7. Національна бібліотека України імені І. В. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/
8. Наукова бібліотека Херсонського державного університету. URL: http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx

9. Енциклопедія історії України [Електронний ресурс] / Інститут історії України НАН України. URL: http://www.history.org.ua/
10. Наукометричні бази даних та цифрові ресурси: Google Scholar (https://scholar.google.com/), Scopus (https://www.scopus.com/), Web of Science (https://www.webofscience.com/).

Гарант ОП Сергій ВОДОТИКА

(Підпис)